

Lisans Öğrencilerinin Cinsel Sağlık Eğitimi ve Cinsel Sağlık İle İlgili Bilgi ve Görüşleri¹

Merve AYDIN²

Öz

Bu çalışmanın amacı lisans öğrencilerinin cinsel sağlık eğitimi ve cinsel sağlık ile ilgili bilgi ve görüşlerini incelemektir. Araştırma betimsel niteliktedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar döneminde çeşitli üniversitelerde hazırlık, birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda öğrenim gören 288 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Katılımcıların % 77.8' i daha önce cinsel sağlık eğitimi almamıştır. Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ve anket kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu'nda yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, sosyoekonomik gelir düzeyi, büyüdüğü yer ve cinsel sağlık eğitimi alma durumu bilgileri yer almaktadır. Anket ise literatür taraması sonucunda geliştirilmiştir. Ankette öğrencilerin cinsel sağlık eğitimi ve cinsel sağlık ile ilgili bilgi ve görüşlerini belirlemek amacıyla sekiz soru bulunmaktadır. Toplanan veriler SPSS 21 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Veri analizinde frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır. Bulgulara göre öğrencilerin % 94.4'ü cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulmakta, % 57.3'ü cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulmamaktadır. Öğrencilerin çoğunluğu (% 40.3) cinsel sağlık eğitiminin ortaokul kademesinde verilmeye başlanması gerektiğini düşünmekte, % 46.2'si cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ortaokul döneminde öğrenmeye başladığını belirtmektedir. Öğrenciler cinsel sağlık ile ilgili bilgilerini en çok (% 27.4) arkadaşlarından öğrenmiştir. Öğrencilerin yaklaşık yarısı (% 44.8) cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinmeleri gerekirse sağlık personellerini tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin yarısından fazlasının (% 58) cinsel yolla bulaşan hastalıklar ile ilgili orta düzeyde bilgi sahibi olduğu ve çoğunluğun (% 65.3) cinsel sağlığı "genel bir iyilik hali" olarak tanımladığı saptanmıştır. Bulgular alan yazın çerçevesinde tartışılmış ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Lisans öğrencileri,
Cinsel sağlık,
Cinsel sağlık eğitimi

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 13.01.2018

Kabul Tarihi:06.08.2018

E-Yayın Tarihi: 30.04.2019

Undergraduate Students' Knowledge and Opinions About Sexual Health Training and Sexual Health

Abstract

The purpose of this study is to examine undergraduate students' knowledge and opinions about sexual health training and sexual health. This research is a

Keywords

Undergraduate students,
Sexual health,
Sexual health training

¹Bu çalışma 21-22 Aralık 2017 tarihlerinde yapılan IV. Yıldız Sosyal Bilimler Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

²Psikolojik Danışman, Özel Başakşehir Birey Özel Öğretim Kursu, İstanbul, Türkiye, mrvydn2034@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-9216-3410>

descriptive study. The study population consists of year preparatory, 1., 2., 3. and 4. undergraduate students who study in different universities during the spring term of 2016-2017 academic year. The study was conducted on 288 students. The study group was determined by convenience sampling method. 77.8 % of participants did not have sexual health training before. In this research Personal Information Form and survey form which was developed by the researcher were used. The personal information form includes information about the participant students' age, gender, grade level, socio-economic status, place of growth and have sexual health training. The survey was developed as a result of literature review. There are eight questions in the survey to determine students' knowledge and opinions about sexual health education and sexual health. The data was analyzed through the SPSS 21 statistical software. Frequency and percentage distributions were calculated in data analysis. According to findings, 94.4 % of the students find it necessary to provide sexual health education and 57.3 % do not find enough knowledge level about sexual health. The majority of students (40.3 %) think that sexual health education should be started at secondary school level and 46.2% say that they start to learn sexual health information in middle school period. Most of the students learned about sexual health from their friends (27.4%). Nearly half (44.8%) of the students stated that they would prefer health personnel if they needed to know about sexual health. It was found that more than half of the students (58%) had moderate knowledge of sexually transmitted diseases and the majority (65.3%) described sexual health as "a general good state". The results were discussed further on the basis of previous findings and recommendations were presented.

Article Info

Received: 01.13.2018

Accepted: 08.06.2018

Online Published: 04.30.2019

Giriş

İnsanların doğuştan kazandığı en temel hak sağlıktır (Duyuk, 2015). Sağlık, ömür boyu değişebilen dinamik olan bir olgudur (Tatlıbadem, 2016). Fiziksel, duygusal, sosyal ve manevi durum gibi insan yaşamının tüm boyutlarıyla ilişkili olan bu kavram, yaşam kalitesini ve memnuniyetini içermekle birlikte, kendini gerçekleştirimin artmasını da belirtmektedir (Cihangiroğlu ve Deveci, 2011). Mutlu, kaliteli ve başarılı bir yaşamın sürdürülebilmesi açısından sağlık oldukça önemlidir (Demir, 2016). Bu kavram çeşitli alt boyutlarda değerlendirilebilen kapsamlı bir kavramdır. En temel alt boyutlarından biri cinsel sağlıktır.

Dünya Sağlık Örgütü'ne (2006) göre cinsel sağlık sadece işlevsel bozukluk, sakatlık ve hastalığın olmaması değil; duygusal, sosyal ve zihinsel açıdan cinsellikle ilgili bir iyilik hali olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram cinsel yaşamın zihinsel, sosyal, bedensel ve ruhsal açıdan bütün halde ele alınarak iletişim, kişilik ve sevginin olumlu yönde güçlenmesi ve zenginleştirilmesini ifade etmektedir (Öztürk ve Okçay, 2003). Cinsel sağlık, toplumu genel sağlık bakımından en fazla ilgilendiren konular arasında yer almaktadır (Bozdemir ve Özcan, 2011). Bütün yaş grubundaki insanların kişisel sağlığının pozitif ve önemli bir boyutunu oluşturmaktadır (Gölbaşı, 2003). Cinsel sağlığın önemi, cinsel sağlık eğitimi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

“Cinsel sağlık eğitimi cinsellikle ilgili çeşitli bilgileri ve özellikle sağlıklı cinsel davranışları kazandırmayı amaçlayan her türlü çabayı içermektedir” (Esen, 2015, s. 3). Çocuklar ve gençler için planlanan, cinsel sağlığın geliştirilmesini amaçlayan bu eğitim etkinliklerinin okullarda verilmesi, cinsel konuların aile içinde rahat biçimde konuşulmadığı, tabu olarak kaldığı toplumlarda önemli hale gelmektedir (Gölbaşı, 2003). Ülkemizde de gençlerin cinsel konuları aile içinde konuşamadıkları gözlenmektedir.

Adolesanların Cinsel ve Üreme Sağlığını Etkileyen Faktörler Projesi'nde (2003), Hacettepe Üniversitesi birinci sınıf öğrencilerinin % 55.9'unun annesi ve % 81.5'inin babasıyla, Dicle Üniversitesi birinci sınıf öğrencilerinin % 80.5'inin annesi ve % 92.7'sinin babasıyla cinsel sağlık/üreme sağlığı konularını konuşmadıkları saptanmıştır. Benzer şekilde Karabulutlu ve Kılıç (2011) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin sadece % 50.8'inin cinsel sağlık/üreme sağlığı ile ilgili konuları annesiyle konuştukları tespit edilmiştir. Alpua (2006) tarafından yapılan çalışmada da anne/babaların % 40.6'sının cinsel sağlık/üreme sağlığı ile ilgili konuları hiç konuşmadıkları, çocuklarının cinsellikle ilgili soruları karşısında % 18.5'inin “büyüdüğün zaman öğrenirsin diyerek

konuyu kapattıkları”, % 13.3’ ünün “bu tip soruların ayıp olduğunu ve konuşulmaması gerektiğini söyleyerek konuyu kapattıkları” saptanmıştır. Ancak cinsel konuları yok saymak ve konuşmamak, varolan sorunlara çözüm getirmemekte, bununla birlikte bu sorunların büyümesine neden olmaktadır (Ersay ve Tortumluoğlu, 2006). Gençler cinsel konuları ebeveynleriyle konuşmadıklarında ve okul döneminde formal olarak cinsel eğitim programlarını alamadıklarında, bu konuda bilgilenme ihtiyaçlarını sağlıklı kaynaklardan giderebilmektedir (Gölbaşı, 2005). Gençlerin böyle bir durumda arkadaş, akraba, medya, dergi, gazete, internet siteleri gibi kaynaklara yöneldikleri görülmektedir. Bu kaynaklardan elde edilen bilgilerin ise yanlış ve eksik olması, gençlerin cinsel sağlığını olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Gençlerin vücut işlevleri, karşı cins ve kendi cinsinin özellikleri ve üreme özellikleri hakkındaki bilgisizliklerine rağmen cinsel yaşamlarının başlaması erken yaşta doğurganlıklar, düşükler, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, istenmeyen gebelikler gibi sorunların oluşmasına sebep olmaktadır (Ersin, 2008). Cinsel sağlık ve cinsellik hakkındaki yanlış ve eksik bilgilerin, karşılaşılabilecek riskleri arttırabileceğinden hareketle çeşitli ülkelerde, öğrencilere cinsel sağlık eğitiminin verilmesi gündeme gelmiştir (Esen, 2015). Bununla birlikte yapılan araştırmalarda ülkemizde cinsel sağlık eğitiminin yeterince verilmediği görülmektedir. Ünsal-Atan, Taşçı-Duran, Şen, Bolsoy ve Sevil (2012) tarafından yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin % 55.5’inin cinsel eğitim almadıkları saptanmıştır. Benzer şekilde Bakır ve Kızılkaya-Beji (2015) tarafından yapılan çalışmada da araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin % 64’ünün cinsel sağlıkla ilgili eğitim almadığı tespit edilmiştir.

Ülkemizde kurumsallaşmış yapıda cinsel sağlık eğitiminin bulunmaması önemli bir sorundur (Gürsoy ve Gençalp, 2010). Örgün eğitim kapsamında, cinsel sağlık eğitiminin yeterince verilmemesi sonucunda, öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeyleri eksik kalmaktadır. Pınar, Doğan, Ökdem, Algier ve Öksüz (2009) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin % 59’unun cinsel sağlık ile ilgili bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Kaya, Serin ve Genç (2007) tarafından yapılan çalışmada ise üniversite öğrencilerinin % 96.5’inin cinsel sağlık eğitimi almak istedikleri saptanmıştır. Bununla birlikte Kahyaoğlu-Süt, Aşçı ve Gökdemir (2015) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin % 39.6’sının cinsel eğitim almadıkları görülmektedir. Başka bir araştırmada da (Erenoğlu ve Bayraktar, 2017) öğrencilerin % 33.4’ünün daha önce cinsel sağlık eğitimi almadıkları, % 81.8’inin üniversitede cinsel eğitim birimi olması gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir.

“Ülkemizde yaygın ve okul çağında başlayan bir cinsel eğitimin olmaması ve formel cinsel bilgi kaynaklarının (okul, öğretmenler, uzmanlar, kitaplar vb.) yeterli ölçüde kullanılmaması gibi nedenlerle cinsellik alanında ciddi boyutta bir bilgi eksikliği görülmektedir” (CETAD, 2007, s. 11). Gençler üreme sağlığı ve cinsel sağlık ile ilgili gereksinim duydukları bilgi ve hizmetlere erişememektedir (Örs-Reyhanoğlu, 2010). Varolan bilgi eksikliği ise pek çok cinsel sorunu da beraberinde getirmektedir. CETAD tarafından yapılan Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Araştırması’nda (2006), ülkemizde cinsel sorunların en önemli kaynağının, % 62’lik oran ile eğitimsizlik ve bilgisizlik olarak belirtildiği saptanmıştır. Aynı araştırmada, 18-24 yaş grubundaki gençlerin cinsel sorunlarının en önemli kaynağını, % 71’lik oran ile eğitimsizlik ve bilgisizlik olarak belirttikleri tespit edilmiştir. Araştırmada görüldüğü gibi bilgi eksikliği, toplumdaki bireylerin cinsel sorunlarının temel kaynağıdır.

Günümüzde yaygın olarak karşılaşılan cinsel sorunlardan biri, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlardır. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, günümüzde evrensel bir sorun niteliğinde yer almaktadır (Kıran-Yılmaz, 2011). Sıklıkla görülmesi, tanının zor konulabilmesi ve tedavi edilmediklerinde ciddi sorunlara sebep olmalarından dolayı cinsel yolla bulaşan hastalıklar, insan sağlığı açısından son derece önemlidir (Özalp, Tanır, Ilgın, Karataş ve Ilgın, 2012). Bu hastalıkların önlenmesi için bireylerin ilgili konuda bilgi düzeylerinin artırılması gerekmektedir.

Cinsel sağlık ile ilgili bilgilerin eksik ve yetersiz olması, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların yanı sıra cinsel açıdan riskli davranışlarda bulunulmasına da sebep olabilir. “Riskli cinsel davranış, erken yaşta, korunmasız ve aynı dönemde birden çok partnerle cinsel ilişkiye girmiş olmayı ifade etmektedir” (Çamur, Üner, Çilingiroğlu ve Özcebe, 2007, s.37). Kaya vd. (2007), öğrencilerin üniversite döneminde, yüksek riskli sağlık davranışı olarak kabul edilen riskli cinsel davranışlarda

bulunabildiklerini belirtmektedir. Çamur vd. (2007) tarafından yapılan çalışmada araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin % 15.7'sinin korunmasız cinsel ilişkide buldukları saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinde bilgi eksikliklerine bağlı olarak görülebilen riskli cinsel davranışların, istenmeyen gebeliklerin, doğum, gebelik ve düşüklerle bağlı olarak oluşabilecek sağlık sorunlarının önlenmesi, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlardan korunabilmeleri ve nihai olarak cinsel açıdan sağlıklı olabilmeleri için bu öğrencilere yönelik cinsel sağlık etkinliklerinin düzenlenmesi gerekmektedir ve bu etkinliklere bilgi sağlaması açısından cinsel sağlık eğitimi ve cinsel sağlık ile ilgili bilgi ve görüşlerini belirleyen çalışmaların yapılması önemli hale gelmektedir. Bu nedenle bu araştırmanın yapılmasına gerek duyulmuştur. Yapılan araştırmanın lisans öğrencilerinin cinsel sağlık eğitimi ve cinsel sağlık ile ilgili bilgi ve görüşlerini saptayarak ilgili konuda alan yazına katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı lisans öğrencilerinin cinsel sağlık eğitimi ve cinsel sağlık ile ilgili bilgi ve görüşlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır:

1. Lisans öğrencileri cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulmakta mıdır?
2. Lisans öğrencileri cinsel sağlık ile ilgili kendi bilgi düzeylerini yeterli bulmakta mıdır?
3. Lisans öğrencilerine göre cinsel sağlık eğitimi hangi eğitim kademesinde verilmeye başlanmalıdır?
4. Lisans öğrencileri cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ne zaman öğrenmeye başlamıştır?
5. Lisans öğrencileri cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ağırlıklı olarak hangi kaynaktan öğrenmiştir?
6. Lisans öğrencileri cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinmeleri gerektirse hangi kaynağı tercih etmeyi düşünmektedir?
7. Lisans öğrencileri cinsel yolla bulaşan hastalıklar ile ilgili bilgi düzeylerini nasıl değerlendirmektedir?
8. Lisans öğrencileri cinsel sağlığı nasıl tanımlamaktadır?

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Araştırma Deseni

Lisans öğrencilerinin cinsel sağlık eğitimi ve cinsel sağlık ile ilgili bilgi ve görüşlerini incelemek amacıyla yapılan bu araştırma betimsel niteliktedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde İstanbul ilinde çeşitli üniversitelerde hazırlık, 1., 2., 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören 288 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları 18-33 arasında değişmektedir ve yaş ortalaması 20.76 olarak tespit edilmiştir. Çalışma grubu seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Uygun örnekleme yöntemi zaman, işgücü, para kaybını önlemeyi amaç edinen bir yöntemdir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016). Çalışma grubunun demografik yapısına ilişkin bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1.Öğrencilerin demografik yapısına ilişkin bilgiler

Cinsiyet	n	Yüzde (%)
Kadın	188	65.3
Erkek	100	34.7
Sınıf		
Hazırlık	4	1.4
1.sınıf	78	27.1
2.sınıf	78	27.1
3.sınıf	106	36.8
4.sınıf	22	7.6
Algılanan sosyoekonomik gelir düzeyi		
Düşük	34	11.8
Orta	236	81.9
Yüksek	18	6.3
Büyüdüğü yer		
Köy	40	13.9
Kasaba	22	7.6
Şehir	101	35.1
Büyükşehir	121	42
Diğer (Sürekli yer değiştirme, ilçe, vs.)	4	1.4
Cinsel sağlık eğitimi dersi alma durumu		
Almadı	224	77.8
Aldı	47	16.3
Almakta	17	5.9
Toplam	288	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin 188'i (% 65.3) kadın, 100'ü (% 34.7) erkektir. 4'ü (% 1.4) hazırlık, 78'i (% 27.1) 1.sınıf, 78'i (% 27.1) 2.sınıf, 106'sı (% 36.8) 3.sınıf, 22'si (% 7.6) 4.sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin 34'ü (% 11.8) düşük, 236'sı (% 81.9) orta, 18'i (% 6.3) yüksek sosyoekonomik gelir düzeyine sahiptir. Öğrencilerin 40'ı (% 13.9) köy, 22'si (% 7.6) kasaba, 101'i (% 35.1) şehir, 121'i (% 42.0) büyükşehir 4'ü (% 1.4) ise diğer (sürekli yer değiştirme, ilçe, vs.) yerleşim biriminde büyüdüğünü belirtmiştir. Öğrencilerden 224'ü (% 77.8) cinsel sağlık eğitimi dersi almamış, 47'si (% 16.3) almış, 17'si (% 5.9) ise almaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ve çeşitli sorulardan oluşan anket uygulanmıştır. Kişisel Bilgi Formu'nda yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, sosyoekonomik gelir düzeyi, büyüdüğü yer ve cinsel sağlık eğitimi alma durumu bilgileri yer almaktadır. Anket cinsel sağlık ile ilgili yapılan çalışmaları içeren literatür taraması sonucunda geliştirilmiştir. Ankette öğrencilerin cinsel sağlık eğitimi ve cinsel sağlık ile ilgili bilgi ve görüşlerini belirlemek amacıyla cinsel sağlık eğitiminin hangi eğitim kademesinde verilmeye başlanması gerektiği, cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulma durumu, cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulma durumu, cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ne zaman öğrenmeye başladığı, cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ağırlıklı olarak hangi kaynaktan öğrendiği, cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinilmesi gerekirse hangi kaynağı tercih edeceği, cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi düzeyi ve cinsel sağlığı nasıl tanımladığına ilişkin sorulara yer verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma 2016-2017 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde gerçekleştirilmiştir. Uygulama öncesinde katılımcılara araştırmacının amacı, önemi, araştırmada kimlik bilgilerinin istenmediği, yer alan soru ve görüşlerin doğru cevabının olmadığı, cevapları samimiyetle ifade etmelerinin önemli olduğu, istediklerinde cevaplamayı bırakabilecekleri, uygulamanın yaklaşık olarak ne kadar süreceği ve verilerin araştırmacı tarafından gizli tutulacağı aktarılmıştır. Ardından katılımcılar ile uygulama gerçekleştirilmiş, veriler toplanmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS 21 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sorularına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bulgular 8 alt başlık altında sunulmuştur.

1. Öğrencilerin Cinsel Sağlık Eğitimi Verilmesini Gerekli Bulma Durumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulma durumlarını belirlemek için frekans analizi yapılmış, elde edilen veriler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulma durumu

Cinsel sağlık eğitimini gerekli bulma durumu	n	Yüzde (%)
Gerekli Değil	16	5.6
Gerekli	272	94.4
Toplam	288	100.0

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğrencilerin 16’sının (% 5.6) cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulmadığı, 272’sinin (% 94.4) ise cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulduğu saptanmıştır.

2. Öğrencilerin Cinsel Sağlık İle İlgili Bilgi Düzeylerini Yeterli Bulma Durumları

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeylerini yeterli bulma durumlarını belirlemek için frekans analizi yapılmış, elde edilen veriler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulma durumu

Bilgi düzeyini yeterli bulma durumu	n	Yüzde (%)
Yeterli Değil	165	57.3
Yeterli	123	42.7
Toplam	288	100.0

Tablo 2’te araştırmaya katılan öğrencilerin 165’inin (% 57.3) cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulmadığı, 123’ünün (% 42.7) ise cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulduğu saptanmıştır.

3. Öğrencilerin Cinsel Sağlık Eğitiminin Hangi Eğitim Kademesinde Verilmeye Başlanması Gerektiğine İlişkin Görüşleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel sağlık eğitiminin hangi eğitim kademesinde verilmeye başlanması gerektiğine ilişkin görüşlerinin dağılımını belirlemek için frekans analizi yapılmış, elde edilen veriler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Cinsel sağlık eğitiminin hangi eğitim kademesinde verilmeye başlanması gerektiğine ilişkin bulgular

Eğitim kademeleri	n	Yüzde (%)
Okulöncesi	51	17.7
İlkokul	42	14.6
Ortaokul	116	40.3
Lise	67	23.3
Üniversite	12	4.2
Toplam	288	100.0

Tablo 4’te araştırmaya katılan öğrencilerin 51’inin (% 17.7) okulöncesi, 42’sinin (% 14.6) ilkokul, 116’sının (% 40.3) ortaokul, 67’sinin (% 23.3) lise, 12’sinin (% 4.2) üniversite kademesinde cinsel sağlık eğitiminin verilmeye başlanması gerektiğini düşündükleri saptanmıştır. Öğrencilerin çoğunun cinsel sağlık eğitiminin ortaokul kademesinde verilmeye başlanması gerektiğini düşündüğü görülmektedir.

4. Öğrencilerin Cinsel Sağlık İle İlgili Bilgileri Öğrenmeye Başladıkları Dönem

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgileri öğrenmeye başladıkları dönemi belirlemek için frekans analizi yapılmış, elde edilen veriler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgileri öğrenmeye başladıkları döneme ilişkin bulgular

Öğrenmeye başlanılan dönem	n	Yüzde (%)
Okulöncesi	10	3.5
İlkokul	28	9.7
Ortaokul	133	46.2
Lise	105	36.5
Üniversite	12	4.2
Toplam	288	100.0

Tablo 5'te araştırmaya katılan öğrencilerin 10'unun (% 3.5) okulöncesi, 28'inin (% 9.7) ilkokul, 133'ünün (% 46.2) ortaokul, 105'inin (% 36.5) lise, 12'sinin (% 4.2) üniversite döneminde cinsel sağlık ile ilgili bilgileri öğrenmeye başladığı saptanmıştır. Öğrencilerin çoğunun cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ortaokul döneminde öğrenmeye başladığı görülmektedir.

5. Öğrencilerin Cinsel Sağlık İle İlgili Bilgileri Ağırlıklı Olarak Öğrendikleri Kaynak

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ağırlıklı olarak hangi kaynaktan öğrendiklerini belirlemek için frekans analizi yapılmış, elde edilen veriler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ağırlıklı olarak hangi kaynaktan öğrendiklerine ilişkin bulgular

Kaynak	n	Yüzde (%)
Anne	60	20.8
Baba	3	1.0
Kardeş	3	1.0
Arkadaş	79	27.4
Akraba	1	0.3
Öğretmen	39	13.5
Sağlık personeli	19	6.6
Medya	59	20.5
Diğer (İnternet, hepsi vs.)	25	8.7
Toplam	288	100.0

Tablo 6'da araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili ağırlıklı olarak 60'mın (% 20.8) annesinden, 3'ünün (% 1) babasından, 3'ünün (% 1) kardeşinden, 79'unun (% 27.4) arkadaşlarından, 1'inin (% 0.3) akrabasından, 39'unun (% 13.5) öğretmenlerinden, 19'unun (% 6.6) sağlık personellerinden, 59'unun (% 20.5) medyadan, 25'inin (% 8.7) ise diğer kaynaklardan (internet, hepsi vs.) bilgi edindiği saptanmıştır. Öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgilerini ağırlıklı olarak öğrendiği kaynak olarak ilk sırada arkadaşın yer aldığı görülmektedir.

6. Öğrencilerin Cinsel Sağlık İle İlgili Bilgi Edinmeleri Gerekirse Tercih Edecekleri Kaynak

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinmeleri gerekirse hangi kaynağı tercih edeceklerini belirlemek için frekans analizi yapılmış, elde edilen veriler Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinmeleri gerekirse tercih edecekleri kaynağa ilişkin bulgular

Tercih edilen kaynak	n	Yüzde (%)
Anne	39	13.5
Baba	4	1.4
Kardeş	4	1.4
Arkadaş	20	6.9
Öğretmen	20	6.9
Sağlık personeli	129	44.8
Medya	58	20.1
Diğer (İnternet, kitap, hepsi vs.)	14	4.9
Toplam	288	100.0

Tablo 7’de araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinmeleri gerekirse 39’unun (% 13.5) annesini, 4’ünün (% 1.4) babasını, 4’ünün (% 1.4) kardeşini, 20’sinin (% 6.9) arkadaşını, 20’sinin (% 6.9) öğretmenini, 129’unun (% 44.8) sağlık personellerini, 58’inin (% 20.1) medyayı, 14’ünün (% 4.9) diğer kaynakları (internet, kitap, hepsi vs.) tercih edecekleri saptanmıştır. Öğrencilerin yaklaşık yarısının cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinmesi gerekirse sağlık personellerini tercih edecekleri görülmektedir.

7. Öğrencilerin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklarla İlgili Bilgi Düzeyleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi düzeylerini nasıl değerlendirdikleri belirlemek için frekans analizi yapılmış, elde edilen veriler Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi düzeylerine ilişkin bulgular

CYBH ile ilgili bilgi düzeyleri	n	Yüzde (%)
Düşük	78	27.1
Orta	167	58.0
Yüksek	43	14.9
Toplam	288	100.0

Tablo 8’de araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi düzeylerini 78’inin (% 27.1) düşük, 167’sinin (% 58.0) orta, 43’ünün (% 14.9) yüksek olarak değerlendirdikleri saptanmıştır. Öğrencilerin çoğunun cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgini orta düzeyde değerlendirdikleri görülmektedir.

8. Öğrencilerin Cinsel Sağlığı Tanımlamaları

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel sağlığı nasıl tanımladıklarını belirlemek için frekans analizi yapılmış, elde edilen veriler Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin cinsel sağlığı nasıl tanımladıklarına ilişkin bulgular

Cinsel Sağlık Tanımı	n	Yüzde (%)
Hastalık olmaması	100	34.7
Genel bir iyilik hali	188	65.3
Toplam	288	100.0

Tablo 9’da araştırmaya katılan öğrencilerin 100’ünün (% 34.7) cinsel sağlığı “hastalık olmaması”, 188’inin ise (% 65.3) “genel bir iyilik hali” olarak tanımladığı tespit edilmiştir. Öğrencilerinin çoğunun cinsel sağlığı “genel bir iyilik hali” olarak tanımladığı görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada lisans öğrencilerinin cinsel sağlık eğitimi ve cinsel sağlık ile ilgili bilgi ve görüşlerini incelemek amacıyla, cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulma durumları, cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeylerini yeterli bulma durumları, cinsel sağlık eğitiminin hangi eğitim kademesinde verilmeye başlanması gerektiğine ilişkin görüşleri, cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ne zaman öğrenmeye başladıkları, cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ağırlıklı olarak hangi kaynaktan öğrendikleri, cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinmeleri gerekirse hangi kaynağı tercih edecekleri, cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi düzeylerini nasıl değerlendirdikleri ve cinsel sağlığı nasıl tanımladıkları belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 16'sının (% 5.6) cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulmadığı, 272'sinin (% 94.4) ise cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulduğu saptanmıştır. Metin (2015) tarafından yapılan çalışmada, üniversite son sınıf öğrencilerinin % 92.6'sının okullarda cinsel sağlık/üreme sağlığı eğitimi verilmesi gerektiğini belirttikleri tespit edilmiştir. Geçici (2011) tarafından yapılan çalışmada da üniversite öğrencilerinin % 83.3'ünün okullarda cinsel sağlık/üreme sağlığı eğitimi verilmesi gerektiğini düşündükleri saptanmıştır. Duman vd. (2015) tarafından yapılan çalışmada üniversiteli gençlerin % 44'ünün cinsel konularda eğitim alma ihtiyacı duyduğu, % 30.1'inin ihtiyaç duymadığı, % 25.9'unun ise kararsız olduğu görülmektedir. Öğrencilerin çoğunun cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulması, cinsel sağlık ile ilgili yeterince bilgi sahibi olmamalarından ve ilgili konuda sorun yaşamalarına rağmen çevrelerinde bu konuda doğru bilgilenmelerini sağlayacak herhangi bir kaynağın bulunmamasından kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmada, öğrencilerin 165'inin (% 57.3) cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulmadığı, 123'ünün (% 42.7) ise cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulduğu saptanmıştır. Öğrencilerin çoğu cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeylerini yeterli bulmamaktadır. Evcili, Cesur, Altun, Güçtaş ve Sümer (2013) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin yalnızca % 6.1'inin cinsellikle ilgili konulardaki bilgilerini çok yeterli buldukları belirlenmiştir. Geçici (2011) tarafından yapılan çalışmada ise öğrencilerin % 52.5'inin cinsel sağlık/üreme sağlığı ile ilgili bilgilerini yeterli bulduğu; % 47.5'inin ise yeterli bulmadığı tespit edilmiştir. Metin (2015) tarafından yapılan çalışmada, üniversite son sınıf öğrencilerinin % 63.4'ünün cinsel sağlık ve üreme sağlığı ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulduğu saptanmıştır. Coşkun (2006) tarafından yapılan çalışmada ise öğrencilerin yaklaşık yarısının cinsel sağlık/üreme sağlığı ile ilgili bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulguları arasında farklılık olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bu çalışmada öğrencilerin çoğunun cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeylerini yeterli bulmamaları, bu konuda yeterince formal ve informal eğitim almamalarından kaynaklanıyor olabilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 77.8'inin cinsel sağlık eğitimi almadıkları bilinmektedir (Tablo 1).

Öğrencilerin 51'inin (% 17.7) okulöncesi, 42'sinin (% 14.6) ilkököl, 116'sının (% 40.3) ortaokul, 67'sinin (% 23.3) lise, 12'sinin (% 4.2) üniversite kademesinde cinsel sağlık eğitiminin verilmeye başlanması gerektiğini düşündükleri saptanmıştır. Geçici (2011) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin % 45.5'inin ilköğretim, % 45.1'inin lise, % 6.4'ünün ise üniversite düzeyinde cinsel sağlık/üreme sağlığı eğitimi verilmesi gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir. Tosun (1999) tarafından yapılan çalışmada, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin % 59.3'ünün üreme sağlığı ile ilgili eğitimin lise eğitimi sırasında verilmesini uygun buldukları saptanmıştır. Bu çalışmada ise öğrencilerin çoğunun (% 40.3) cinsel sağlık eğitiminin ortaokul kademesinde verilmeye başlanması gerektiğini belirttiği görülmektedir. Araştırma bulguları arasında farklılık olması, araştırmaların farklı yıllarda yapılmış olmasından kaynaklanabilir. Bununla birlikte bu çalışmada öğrencilerin çoğunun cinsel sağlık eğitiminin ortaokul kademesinde verilmeye başlanması gerektiğini belirtmeleri, bu kademenin ergenlik dönemine geçişe denk gelmesi ile birlikte öğrencilerin cinsel rollerinde değişim yaşamalarından kaynaklanıyor olabilir. Öğrenciler tarafından, cinsel rollerinde değişimin yaşandığı bu dönemde, cinsel sağlık eğitimi alınması ile bu sürecin başarılı biçimde atlatılabileceği düşünülmüş olabilir.

Araştırmada, öğrencilerin 10'unun (% 3.5) okulöncesi, 28'inin (% 9.7) ilkököl, 133'ünün (% 46.2) ortaokul, 105'inin (% 36.5) lise, 12'sinin (% 4.2) üniversite döneminde cinsel sağlık ile ilgili bilgileri öğrenmeye başladığı saptanmıştır. Öğrencilerin çoğunun cinsel sağlık ile ilgili bilgileri

ortaokul döneminde öğrenmeye başlaması, bu dönemde ergenliğe giriş ile beraber yaşadıkları bedensel ve cinsel rollerindeki değişimler hakkında bilgilenme ihtiyaçlarının başlaması ile açıklanabilir.

Öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili ağırlıklı olarak 60'ının (% 20.8) annesinden, 3'ünün (% 1) babasından, 3'ünün (% 1) kardeşinden, 79'unun (% 27.4) arkadaşlarından, 1'inin (% 0.3) akrabasından, 39'unun (% 13.5) öğretmenlerinden, 19'unun (% 6.6) sağlık personellerinden, 59'unun (% 20.5) medyadan, 25'inin (% 8.7) ise diğer kaynaklardan bilgi edindiği saptanmıştır. Öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgilerini ağırlıklı olarak öğrendikleri kaynağın ilk sırada arkadaş olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Alpua (2006) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin cinsel sağlık/üreme sağlığı konularında bilgi aldıkları kaynağın ilk sırada % 39.1'lik oran ile arkadaş sohbetleri olduğu tespit edilmiştir. CETAD tarafından yapılan Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Araştırması'nda (2006) da, 18-24 yaş arasında bulunan kişilerin cinsel konularda bilgi kaynağı en yüksek oranda (% 39) çevre/arkadaşlar olarak belirlenmiştir. Karabulutlu ve Kılıç (2011) tarafından yapılan çalışmada ise cinsel sağlık/üreme sağlığı ile ilgili en çok bilgi alınan kaynak kitap, dergi, ansiklopedi olarak tespit edilmiştir. Kahyaoglu-Süt, Aşçı ve Gökdemir (2015) tarafından hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada, cinsel eğitim ve bilgi alınan yerin en çok okul (% 34.8) ve yazılı-görsel basın (% 34.8) olduğu görülmektedir. Demir (2008) tarafından yapılan çalışmada ise araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık/üreme sağlığı konularında bilgi kaynaklarının en çok hem kız ve hem de erkek öğrencilerde kitap/dergi/gazete ve arkadaş olduğu saptanmıştır. Koluçak (2007) tarafından yapılan çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin cinsel sağlık/üreme sağlığı konularında bilgi kaynaklarının en fazla (% 66) gazete ve dergi olduğu tespit edilmiştir. Coşkun (2006) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin cinsel sağlık/üreme sağlığı konularında bilgi kaynakları arasında ilk üç sırada; arkadaş-akran, kitap-ansiklopedi ve okulun olduğu saptanmıştır. Clark, Jackson ve Allen-Taylor (2002) tarafından adolesanlarla yapılan çalışmada ise bilgi kaynağı olarak sırasıyla; okul (% 70), daha sonra ebeveynler (% 52) ve arkadaşlar (% 31) olarak tespit edilmiştir. Araştırma bulguları arasında farklılık olması, ilgili konuda daha fazla araştırmanın yapılmasını gerektirmektedir. Bununla birlikte bu çalışmada, lisans öğrencilerinin cinsel sağlık ile ilgili bilgilerini ağırlıklı olarak öğrendikleri kaynağın ilk sırada arkadaş olması, cinsel konuları arkadaşlarıyla rahat biçimde konuşuyor olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Geçici (2011) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin cinsel sağlık/üreme sağlığı konularını konuştuğu kaynağın en fazla (% 54.5) arkadaş olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinmeleri gerekirse 39'unun (% 13.5) annesini, 4'ünün (% 1.4) babasını, 4'ünün (% 1.4) kardeşini, 20'sinin (% 6.9) arkadaşını, 20'sinin (% 6.9) öğretmenini, 129'unun (% 44.8) sağlık personellerini, 58'inin (% 20.1) medyayı, 14'ünün (% 4.9) diğer kaynakları tercih edecekleri saptanmıştır. Görüldüğü gibi öğrencilerin yaklaşık olarak yarısı cinsel sağlıkla ilgili bilgi edinmesi gerekirse sağlık personellerini tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Pınar vd. (2009) tarafından yapılan çalışmada da üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık ile ilgili bilgi almaları gerekirse tercih edecekleri ilk kaynağın sağlık personelleri olduğu saptanmıştır. Adolesanların Cinsel ve Üreme Sağlığını Etkileyen Faktörler Projesi'nde (2003) de araştırmaya katılan üniversite birinci sınıf öğrencilerinde cinsel sağlık/üreme sağlığı konusunda bilgi almayı tercih ettikleri ilk kaynağın doktor/uzman olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Metin (2015) tarafından yapılan çalışmada üniversite son sınıf öğrencilerinin % 51.9'unun cinsel sağlık/üreme sağlığı ile ilgili bilgileri sağlık personelinden almak istediği saptanmıştır. Geçici (2011) tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerin cinsel sağlık/üreme sağlığı ile ilgili bilgileri almak istedikleri yerin en fazla (% 38.4) sağlık personelleri olduğu görülmektedir. Araştırma bulguları arasında tutarlılık olduğu görülmektedir. Cinsel sağlık konusunda bilgi edinilmesi gerekirse en çok tercih edilecek olan kaynağın sağlık personelleri olması, ilgili konuda sağlık personellerinden elde edilen bilgilerin güvenilir olarak algılanmasından ve sağlık personellerinin toplum içinde kolaylıkla ulaşılabilir olmasından kaynaklanabilir.

Cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi düzeylerini öğrencilerin 78'inin (% 27.1) düşük, 167'sinin (% 58.0) orta, 43'ünün (% 14.9) yüksek olarak değerlendirdikleri saptanmıştır. Öğrencilerin yarısından fazlasının cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgilerini orta düzeyde değerlendirdikleri görülmektedir. Benzer şekilde Siyez ve Siyez (2009) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin cinsel temasla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgilerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır.

Bakır ve Kızılkaya-Beji (2015) tarafından yapılan araştırmada da öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin orta düzeyde bilgi sahibi oldukları tespit edilmiştir. Minichiello vd. (1996) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada, öğrencilerin cinsel temasla geçen hastalıkların isimleri, semptomları, medikal etkileri hakkında orta derecede bilgi sahibi olduğu saptanmıştır. Uzun ve Kişioğlu (2007) tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerin genel olarak cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde Oğuzkaya-Artan ve Baykan (2010) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin % 72.9'unun cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili yetersiz bilgiye sahip oldukları tespit edilmiştir. Demir ve Şahin (2014) de öğrencilerin % 70.1'inin cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi düzeylerini yeterli hissetmediklerini saptamıştır. Araştırmalarda görüldüğü gibi cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili öğrencilerin çoğunun bilgisi eksik ya da orta düzeydedir. Bu bulgu, öğrencilerin yeterince ya da hiç cinsel sağlık eğitimi almamalarından kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 100'ünün (% 34.7) cinsel sağlığı "hastalık olmaması", 188'inin ise (% 65.3) "genel bir iyilik hali" olarak tanımladığı tespit edilmiştir. Öğrencilerinin çoğunun cinsel sağlığı "genel bir iyilik hali" olarak tanımladığı görülmektedir. Koluçak, Güneş ve Pehlivan (2010) tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerin % 71.8' inin cinsel sağlığı "sağlıklı cinsellik" olarak tanımladığı saptanmıştır. Karabulutlu ve Kılıç (2011) tarafından yapılan çalışmada da öğrencilerin % 61.3'ünün cinsel sağlığı "sağlıklı cinsellik" olarak tanımladığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak bu çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunun cinsel sağlık eğitimi verilmesini gerekli bulduğu bununla birlikte cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeylerini yeterli bulmadıkları, öğrencilerin çoğunun cinsel sağlık eğitiminin ortaokul kademesinde verilmeye başlanması gerektiğini belirttiği ve yine çoğunun cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ortaokul döneminde öğrenmeye başladığı, cinsel sağlık ile ilgili bilgileri ağırlıklı olarak öğrendikleri kaynağın ilk sırada arkadaş olduğu, cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinmesi gerekirse sağlık personellerini tercih edecekleri, öğrencilerin yarısından fazlasının cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgilerini orta düzeyde değerlendirdikleri ve öğrencilerinin çoğunun cinsel sağlığı "genel bir iyilik hali" olarak tanımladığı tespit edilmiştir. Saptanan bulguların, ülkemizde yapılan diğer araştırmaların bulgularıyla genel olarak benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bununla birlikte bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunduğundan sonuçların genelleştirilmesi doğrultusunda dikkatli olunması gerekmektedir. Araştırmanın sınırlılıklarından biri verilerin sadece 288 lisans öğrencisinin içinde bulunduğu çalışma grubundan toplanmasıdır. Bir diğer sınırlılık ise araştırmada lisans öğrencilerin cinsel sağlık eğitimi ve cinsel sağlık ile ilgili bilgi ve görüşlerini belirlemek amacıyla cevap aranan soruların sınırlı sayıda olmasından kaynaklanmaktadır. Araştırmanın sınırlılıkları ve bulguları doğrultusunda aşağıda önerilere yer verilmiştir:

1. Benzer içerikte bir araştırma sistematik örneklem yöntemi ile daha fazla katılımcıdan veri toplanarak gerçekleştirilebilir.
2. Lisans öğrencilerinin çoğu cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeyini yeterli bulmadığından dolayı, üniversitelerde ilgili konuda bilgilenmek isteyen öğrencilere gerekli hizmeti sunacak etkinlikler geliştirilebilir.
3. Lisans öğrencilerinin çoğunun cinsel sağlık ile ilgili bilgi edinmeleri gerekirse ilk sırada sağlık personellerini tercih edecekleri bilgisinden hareketle, ilgili konuda verilecek uygulamalara sağlık personellerinin de katılımı sağlanabilir.

Kaynakça

- Adolesanların Cinsel ve Üreme Sağlığını Etkileyen Faktörler Projesi (2003) <http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/adolesan.pdf> adresinden erişildi (Erişim tarihi: 02.04.2017).
- Alpua, Z. (2006). *Adolesanların, anne-babalarının ve öğretmenlerinin cinsellik ve üreme sağlığı ile ilgili tutum ve davranışları*. Tıpta Uzmanlık Tezi. Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Diyarbakır.
- Bakır, N. ve Kızılkaya-Beji, N. (2015). Üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(3), 10-16.
- Bozdemir, N. ve Özcan, S. (2011). Cinselliğe ve cinsel sağlığa genel bakış. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 5(4), 37-46.

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Yirminci baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- CETAD, (2006). Cinsel sağlık ve üreme sağlığı araştırması (2006). http://www.cetad.org.tr/CetadData/Book/10/2692011154421Arastirma_sonuc_lari_Dosyasi_1.pdf adresinden erişildi (Erişim tarihi: 26.03.2017).
- CETAD, (2007). Cinsel yaşam ve sorunları bilgilendirme dosyası-1. <http://www.cetad.org.tr/> adresinden erişildi (Erişim tarihi: 26.03.2017).
- Cihangiroğlu, Z. ve Devenci, S. E. (2011). Fırat Üniversitesi Elazığ Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışları ve etkileyen faktörler. *Fırat Tıp Dergisi*, 16(2), 78-83.
- Clark, L. R., Jackson, M. & Allen-Taylor, L. (2002). Adolescent knowledge about sexually transmitted diseases. *Sexually Transmitted Diseases*, 29(8), 436-443.
- Coşkun, A. (2006). *Hacettepe Üniversitesi Beytepe yerleşkesinde okuyan son sınıf öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı konusundaki bilgi, görüş ve davranışları ve bunlar ile ilgili faktörler araştırması*. Tıpta Uzmanlık Tezi. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara.
- Çamur, D., Üner, S., Çilingiroğlu, N. ve Özcebe, H. (2007). Bir üniversitenin bazı fakülte ve yüksek okullarında okuyan gençlerde bazı risk alma davranışları. *Toplum Hekimliği Bülteni*, 26(3), 32-38.
- Demir, F. (2008). *Haydarpaşa Kampüsü'ndeki öğrencilerin üreme sağlığı/cinsel sağlık konularındaki bilgi, tutum ve davranışları ve ilgili faktörlerin belirlenmesi*. Tıpta Uzmanlık Tezi. Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul.
- Demir, G. ve Şahin, T. K. (2014). Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgileri. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(3), 19-24.
- Demir, S. (2016). *Gaziosmanpaşa Üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerin çalışan güvenliği konusundaki farkındalıkları ile sağlıklı yaşam biçimi davranışları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Duman, B. N., Yılmazel, G., Topuz, Ş., Başcı, A. B., Koçak, Y.D. ve Büyükgöneç, L. (2015). Üniversiteli gençlerin üreme sağlığı ve cinsel sağlığa ilişkin bilgi, tutum ve davranışları. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hemşirelik e-Dergisi*, 3(1), 19-32.
- Duyuk, G. (2015). *Devletlerin sağlık politikaları ile özel sağlık sigorta sistemlerinin sağlık hizmetlerinin sunumu ve finansmanı açısından karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.
- Dünya Sağlık Örgütü (2006). <http://www.who.int/> adresinden erişildi (Erişim tarihi: 01.04.2017).
- Erenoğlu, R. ve Bayraktar, E. (2017). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin cinsel tutumları ve etkileyen faktörler. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1745-1756.
- Ersay, A. R. ve Tortumluoğlu, G. (2006). Türkiye'de ergen ve gençlerde üreme sağlığı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-13.
- Ersin, F. (2008). *Gençlere verilen üreme sağlığı eğitiminin üreme sağlığı bilgi ve davranışlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Esen, E. (2015). *Lise öğrencilerine yönelik cinsel sağlık eğitimi programının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Evcili, F., Cesur, B., Altun, A., Güçtaş, Z. ve Sümer, H. (2013). Evlilik öncesi cinsel deneyim: Ebelik bölümü öğrencilerinin görüş ve tutumları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(4), 486-498.
- Geçici, F. (2011). *Gaziantep Üniversitesi öğrencilerinin cinsellik ve üreme sağlığı hakkındaki bilgi düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Gölbaşı, Z. (2003). Sağlıklı gençlik ve toplum için bir adım: Cinsel sağlık eğitimi. *Aile ve Toplum*, 2(6).
- Gölbaşı, Z. (2005). Adölesan dönem üreme sağlığı sorunları ve etkileyen faktörler. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 8(1), 100-108.
- Gürsoy, E. ve Gençalp, N. S. (2010). Cinsel sağlık eğitiminin önemi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 6(23), 29-36.
- Kahyaoglu-Süt, H., Aşcı, Ö. ve Gökdemir, F. (2015). Hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencilerinin cinsel tutumları ve etki eden faktörler. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14(4), 315-323.
- Karabulutlu, Ö. ve Kılıç, M. (2011). Üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(2), 39-45.

- Kaya, F., Serin, Ö. ve Genç, A. (2007). Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin cinsel yaşamlarına ilişkin yaklaşımlarının belirlenmesi. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 6(6), 441-448.
- Kıran-Yılmaz, F. (2011). *Anneden-kızına cinsel sağlık eğitimi programının etkililiğinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kolucaık, S. (2007). *İnönü Üniversitesi öğrencilerinin cinsel/üreme sağlığı konusunda bilgi, tutum ve uygulamaları ve bunları etkileyen faktörler*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Kolucaık, S., Güneş, G. ve Pehlivan, E. (2010). İnönü Üniversitesi öğrencilerinin üreme sağlığı konularında bilgi düzeyleri ve hizmetten beklentileri. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 17(1), 7-14.
- Metin, Z. (2015). *Üniversite son sınıf öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı bilgi düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Minichiello, V., Paxton, S., Cowling, V., Cross, G., Savage, J., Sculthorpe, A. & Cairns, B. (1996). University students' knowledge of STDs: labels, symptoms and transmission. *International Journal of STD & AIDS*, 7(5), 353-358.
- Oğuzkaya-Artan, M. ve Baykan, Z. (2010). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri ve bunu etkileyen faktörler. *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi*, 67(3), 127-133.
- Örs-Reyhanoğlu, S. (2010). *Üreme Sağlığı Akran Eğitimleri Projesi kapsamında eğitim almış gençlerin cinsel sağlık/üreme sağlığı hakkındaki bilgi, tutum ve davranışları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özalp, S., Tanır, H. M., Ilgın, H., Karataş, A. ve Ilgın, B. (2012). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve aile planlaması konusundaki bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi. *Düzce Tıp Dergisi*, 14(3), 18-21.
- Öztürk, H. ve Okçay, H. (2003). İstenmeyen gebelikler ve istemli düşükler. *Aile ve Toplum*, 2(6).
- Pınar, G., Doğan, N., Ökdem, Ş., Algier, L. ve Öksüz, E. (2009). Özel bir üniversitede okuyan öğrencilerin cinsel sağlıkla ilgili bilgi tutum ve davranışları. *Tıp Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 105-113.
- Siyez, D. M. ve Siyez, E. (2009). Üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Türk Üroloji Dergisi*, 35(1), 49-55.
- Tatlıbadem, B. (2016). *Üniversite öğrencilerinde sağlıklı yaşam davranışları ve bunu etkileyen faktörler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Tosun, A. (1999). *Atatürk Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin üreme sağlığı konusundaki bilgi düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Uzun, E. ve Kişioğlu, M. (2007). SDU Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Keçiözümlü eğitim ve araştırma bölgesi çalışmaları Bir meslek yüksek okulunda okuyan öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi durumları. *SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 14(3), 7-12.
- Ünsal-Atan, Ş., Taşçı-Duran, E., Şen, S., Bolsoy, N. ve Sevil, Ü. (2012). Üniversite öğrencilerinin cinsellik ve aile planlaması yöntemleri konusundaki bilgi, görüş ve uygulamaları. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 28(1), 13-25.